



**ARCHIPELAG SKARBÓW®**  
**PROGRAM PROFILAKTYKI ZINTEGROWANEJ**  
**DLA GIMNAZJALISTÓW I UCZNIÓW SZKÓŁ ŚREDNICH**  
Autor: dr Szymon Grzelak



**| INFORMACJE OGÓLNE |**

**Maciej Trafny Wybór**  
(Licencjonowany partner Fundacji Instytut Profilaktyki Zintegrowanej)  
os. Sienkiewicza 15/9, 32-020 Wieliczka, Regon 122927136 NIP 5492279162  
tel. 508 256 824 e-mail: [maciej@trafnywybor.eu](mailto:maciej@trafnywybor.eu) [www.trafnywybor.eu](http://www.trafnywybor.eu)

## Informacje ogólne

---

### Program skierowany do:

- młodzieży gimnazjalnej i licealnej (grupa od 60 do 200 osób),
- rodziców młodzieży,
- nauczycieli i pedagogów.

### Jest to profilaktyka:

- wczesnych kontaktów seksualnych,
- przemocy rówieśniczej,
- korzystania z narkotyków,
- korzystania z alkoholu.

### Przebadane efekty:

- ograniczenie korzystania z narkotyków i picia alkoholu,
- zmniejszenie myśli samobójczych, szczególnie wśród dziewcząt,
- zmniejszenie korzystania z pornografii, bardziej dojrzała postawa wobec seksualności,
- wzrost liczby osób, które chcą czekać ze współżyciem seksualnym do ślubu lub prawdziwej dorosłości.

Program „Archipelag Skarbów®” powstał z myślą o tym, by wesprzeć rodziców i wychowawców w przekazywaniu nastolatkom zasad, które uchronią młodzież przed zagrożeniami i pomogą w realizacji ich najgłębszych marzeń.

Program jest przeznaczony dla młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej. **Wskazuje jej drogę do trwałej miłości i życia pełnego pasji i wartości.** Kilkuosobowa ekipa dobrze przeszkolonych i zaangażowanych trenerów w atrakcyjny sposób uczy młodzież **stylu życia wolnego od alkoholu, narkotyków i przemocy.** Mówiąc o pięknie miłości i seksualności, pokazuje jednocześnie wartość czekania ze współżyciem seksualnym oraz **konsekwencje psychologiczne i medyczne wczesnych kontaktów seksualnych.**

Program jest wpisany do „**Systemu standardów i rekomendacji programów profilaktycznych**” sygnowanego przez najważniejsze agendy Ministerstwa Zdrowia i Ministerstwa Edukacji Narodowej (**Ośrodek Rozwoju Edukacji, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Instytut Psychiatrii i Neurologii**).

**Archipelag Skarbów** to żywy i dynamiczny program profilaktyczny dla młodzieży z gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Duże grupy młodzieży (najczęściej 100-200 uczniów) są zgromadzone na auli lub sali gimnastycznej. Program jest prowadzony przez 3-5 osobową ekipę specjalnie przeszkolonych trenerów.

## Przesłanie programu

---

Program uczy zdrowego i mądrego stylu życia. Zachęcamy młodzież do unikania alkoholu, narkotyków, przemocy, pornografii i do czekania z seksem aż do małżeństwa. **Archipelag Skarbów** pokazuje młodym ich ogromny pozytywny potencjał – zupełnie inaczej niż o młodzieży mówią masowe media. Dwa czterogodzinne bloki warsztatów w dwa kolejne dni zamieniają grupę młodzieży w poszukiwaczy skarbu, jakim jest głębokie szczęście, trwała miłość i realizacja w życiu własnych pasji i marzeń.

## Realizacja marzeń

---

Punktem wyjścia w pracy z młodzieżą jest uświadomienie uczestnikom ich najgłębszych pragnień i marzeń, w tym zwłaszcza marzenia o pięknej, trwałej miłości na całe życie, która nie tylko nigdy się nie skończy, ale z biegiem lat będzie rosła. Trenerzy jasno mówią młodzieży, że ich samych w życiu osobistym interesuje tylko tak pojęta miłość i jeśli w programie będzie mowa o drodze życia, seksualności, różnych wyborach – to zawsze z myślą o tym, że celem jest wielka i trwała miłość.

Młodzież dobrze rozumie, że do wielkich celów dochodzi się poprzez trudy i wyrzeczenia. Młodzi zdają sobie sprawę, że bardzo trudno jest zbudować trwałą miłość, naprawdę szczęśliwą rodzinę. Doświadczenia **Archipelag Skarbów** pokazują, że uczestnicy programu nie boją się wymagań, wysiłku, pracy nad sobą. Potrzebują tylko logicznego wytłumaczenia, że „*opłaca się*” te wyrzeczenia ponieść, bo tylko one prowadzą do realizacji marzeń.

W trakcie dwóch dni warsztatów przekazywana jest młodzieży wiedza o miłości, seksualności, budowaniu relacji opartych na zaufaniu i szacunku. Uczymy młodzież jak radzić sobie z „*tygrysam*”, które mieszkają w „*dżungli*”, jaką jest wnętrze człowieka. Dajemy młodym konkretne wskazówki, jak radzić sobie z pobudzeniem seksualnym, zakochaniem (które jest piękne, ale bywa ślepe), ze złością i gniewem. Zachęcamy młodzież do korzystania z tych wskazówek, trenowania własnej siły charakteru. Wiemy z naszych badań, że prawie każdy uczestnik programu wykorzystuje co najmniej jedną wskazówkę już w dniu warsztatów!

W ramach programu wyjaśniamy młodzieży najważniejsze prawa rządzące miłością. Omawiamy też problemy takie jak uzależnienie od seksu i pornografii oraz mechanizmy związane z uzależnieniem od alkoholu i narkotyków. Wszystkie te tematy są poruszane z dużą delikatnością i powagą, tak, by nie zranić tych, którzy mają takie doświadczenia, a zarazem przestrzec tych, którzy ich jeszcze nie mają.

Ważnym aspektem programu jest trening asertywności, w którym uczestnicy mogą ćwiczyć umiejętność przeciwstawiania się negatywnej presji rówieśników.

## Przewodnicy

---

Jednym z celów programu jest odczarowanie przekazu mediów oraz stylu życia celebrytów. **Archipelag Skarbów** umacnia w młodzieży przekonanie, że najważniejsi przewodnicy, od których mogą się wiele nauczyć w życiu, są wokół nich. Są to rodzice, dziadkowie, ciocia, wujek, wychowawcy, trenerzy, instruktorzy harcerscy, duchowni. Uczymy młodych ludzi, by starali się brać od życzliwych dorosłych ze swojego otoczenia to, co w każdym z nich jest najlepsze i nie przekreślali tych autorytetów z kretesem w momencie, gdy dostrzegą w nich jakkolwiek rysę czy wadę.

Trenerzy programu muszą spełniać warunek zgodności własnego życia osobistego z treściami programu. Dzięki temu mogą dzielić się z młodzieżą doświadczeniami własnej drogi życia pogłębiając przekaz wiedzy i wartości. Ich świadectwo jest dodatkowo wzmacniane przez specjalnie przeprowadzone wywiady ze znanymi ludźmi, którzy także żyją w sposób bliski duchowi programu (Tomasz Adamek, Marek Kamiński, Leszek Blanik, Jacek Czachor, Anna Jamróz, Manuel Arboleda).

## Sposób przekazu treści

---

W **Archipelagu Skarbów** wykorzystany jest cały wachlarz różnorodnych metod pracy z grupą. Są to udźwiękowione prezentacje multimedialne, krótkie filmiki i muzyka. Są też dynamiczne ćwiczenia, do których masowo zgłaszają się ochotnicy – nagradzani nie tylko brawami, ale także prezentami. Młodzież jest angażowana do tego by odpowiadać na pytania, głosować, a nawet śpiewać razem z trenerami „*Szantę z Archipelagu Skarbów*”. Humor przeplata się z poważnymi treściami w sposób, który daje młodzieży chwile wytchnienia i odreagowania.

Ważnym elementem programu jest festiwal twórczości młodzieży. Chętni uczniowie z dnia na dzień przygotowują wiersze, plakaty, piosenki lub prezentacje komputerowe na takie tematy jak: „*Szacunek do kobiet*”, „*Stop poronografii*”, „*Znaczenie trzeźwości od alkoholu w miłości*”, „*Jak radzić sobie z tygrysem złości*” i wiele innych. Po zakończeniu programu młodzież może korzystać ze specjalnej strony internetowej (prawie 50.000 wejść rocznie) oraz ma możliwość zadawania pytań i proszenia o poradę pod naszym adresem elektronicznym.

## Spotkanie z rodzicami i nauczycielami

---

W ramach programu w każdej szkole odbywa się informacyjno-szkoleniowe spotkanie rady pedagogicznej oraz spotkanie dla rodziców. Oba te elementy pomagają wykorzystać pozytywne poruszenie młodzieży przez **Archipelag Skarbów** w dalszej pracy wychowawczej. W ramach tych spotkań wyjaśniamy rodzicom i nauczycielom symbole programu (skarby, tygrysy, gwiazda, lejek) oraz niezrozumiałe dla niewtajemniczonych hasła programu (np. „*Najważniejszy jest niebieski*”). Operowanie symbolami i stworzenie unikalnego, atrakcyjnego dla młodzieży języka bardzo ułatwia rodzicom i wychowawcom rozmowy z młodzieżą na trudne tematy.

Na życzenie szkół wyposażamy nauczycieli w konspekty do prowadzenia zajęć umacniających treści programu. Mamy też bogaty zestaw materiałów do prowadzenia wolontariatu młodzieżowego dla uczniów, którzy chcą żyć w zgodzie z zasadami programu i zachęcać do tego innych. W zestawie są atrakcyjne T-shirty z symbolami programu oraz konspekty zajęć dla opiekuna wolontariatu wraz z prezentacją.

**Archipelag Skarbów** łączy w sobie trzy najważniejsze cechy dobrej profilaktyki:

- a) wspiera rodziców i wychowawców w przekazywaniu młodzieży świata wartości,
- b) jest atrakcyjny dla młodzieży,
- c) należy do nielicznej grupy programów skutecznych (patrz: badania naukowe [Grzelak, 2009]).

Program jest wpisany do „*Systemu standardów i rekomendacji programów profilaktycznych*” sygnowanego przez najważniejsze agendy Ministerstwa Zdrowia i Ministerstwa Edukacji Narodowej (Ośrodek Rozwoju Edukacji, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Instytut Psychiatrii i Neurologii).

Zapraszamy na strony WWW:

[www.Program.ArchipelagSkarbow.eu](http://www.Program.ArchipelagSkarbow.eu)  
[www.facebook.pl/Program.Archipelag.Skarbow](https://www.facebook.pl/Program.Archipelag.Skarbow)  
[www.TrafnyWybor.eu](http://www.TrafnyWybor.eu)